

юстиції, який здійснює судовий конституційний контроль в Україні з допомогою спеціально встановленої законодавством України судової процедури – конституційного судопроцесу. При характеристиці Конституційного Суду України як органу конституційної юстиції цілесообразно розглядати його як один із судових органів, на які покладено здійснення конституційного правосуддя в відповідності з Конституцією України і інших законодавчих актів України.

Все ж по питаннях діяльності єдиного органу конституційної юрисдикції в Україні залишається нечіткість і невизначеність. В частині, це стосується поняття «конституційна юстиція» і відмежування його від сусідніх термінів. Існуючі окреме визначення поняття «конституційна юстиція» свідчать про неоднозначність його розуміння, а також про заміну його іншими термінами.

Згідно словарю, підготовленому П. Шляхтуном, конституційна юстиція – це особливого роду судові органи – конституційні суди або квазісудові органи і їх діяльність із здійснення конституційного контролю. Отже, при визначенні конституційної юстиції часто використовують такі терміни як конституційна юрисдикція, конституційне правосуддя і конституційний контроль. Проаналізувавши існуючі погляди на визначення поняття «конституційної юстиції» можна дати йому таке визначення: 1) в інституційному аспекті – це орган (або сукупність органів), наділений спеціальною конституційною компетенцією (юрисдикцією); 2) в функціонально-процесуальному аспекті цей орган здійснює, в частині, функцію спеціалізованого конституційного контролю через конституційне судопроцесування; 3) в змістовному аспекті це діяльність такого органу із забезпечення прав і основоположних свобод людини і верховенства Конституції в поєднанні з гармонічним взаємодіянням з мировим співробітництвом.

Курганський О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія», асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день в законодавстві України стосовно адвокатури існують певні недоліки, що безумовно позначається на роботі всієї адвокатської системи. Головним завданням, що стоїть перед українською владою, є інтенсивне впровадження Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» на практиці, який має ліквідувати всі прогалини та розбіжності в законодавстві.

Визначення адвокатського самоврядування як гарантованого державою права адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» можна вважати як законодавче закріплення одного з найважливіших факторів забезпечення принципу незалежності адвокатської професії. А передача функції формування складу адвокатського співтовариства до повноважень органів, що складаються виключно із адвокатів, пряма заборона на входження до таких органів осіб, що не має свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю практичне відокремлення адвокатури від органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, на відміну від того, що раніше існував, порядку формування КДК адвокатури.

Адвокатура за своєю природою є особливим, який не піддається чіткої класифікації суспільний інститут, що поєднує в собі різноманітні риси професійної, суспільної, корпоративної та іншої організації. Її функціонування потребує особливого нормативного регулювання, що зважає на специфіку професійної правозахисної діяльності.

У процесі аналізу функціонування органів адвокатського самоврядування України вдалося виявити ряд достатньо вагомих змін в їх організації та діяльності, що потребують подальшого розвитку на практиці. Основною особливістю діючого закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в галузі визначення системи органів адвокатського самоврядування є відокремлення всіх органів адвокатури від органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, встановлення можливості самостійно, без участі їх представників формувати склад адвокатського співтовариства. Особливої уваги заслуговує двоступеневий поділ органів адвокатського самоврядування на національний рівень та регіональний. Важливо зазначити, що значною новацією в системі органів адвокатського самоврядування є створення Національної асоціації адвокатів України в системі органів адвокатури в Україні, функціонування якої має неабияке значення для адвокатури. Метою діяльності НААУ, як центрального органу адвокатського самоврядування є об'єднання зусиль адвокатів з метою побудови сильної правової держави, підвищення авторитету адвокатури в нашому суспільстві та в світі, зростання якості юридичної допомоги, надаваної громадянам, установам, організаціям (у тому числі іноземним фізичним і юридичним особам), підтримки індивідуальної адвокатської практики, пошана та захист історичних традицій, налагодження та поглиблення міжнародних зв'язків зі світовим співтовариством та органами адвокатури іноземних держав тощо. Одночасно встановлюється що НААУ об'єднує всі органи адвокатського самоврядування в єдину та цілісну систему. Цікавим є той факт, що при отриманні свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю кожен адвокат автоматично приймає на себе права та обов'язки члена НААУ. З приводу «автоматичності» продо-

вжують точитися суперечки відносно співвідношення такого положення з незалежністю та самостійністю адвокатської професії.

Однак є положення нормативної бази, що регламентує діяльність адвокатського самоврядування, які викликають деякі запитання щодо доцільності їх введення. Цікавим є той факт, що КДК в нинішній реінкарнації наділені не повним обсягом повноважень щодо формування адвокатського співтовариства, а лише приймає кваліфікаційний іспит, а рішення щодо видачі свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю приймає рада адвокатів регіону, що не є характерним повноваженням для представницьких органів. Також викликає питання той факт, що нинішній варіант Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачив для з'їзду адвокатів України можливість, а точніше обов'язок, утворити НААУ, можливість же реорганізації такої органу не передбачена, а ліквідація взагалі передбачена лише на підставі закону, що, на наш погляд, значно скорочує вибір адвокатського співтовариства в обранні форм адвокатського самоврядування. Окремо слід вказати на деяке розширене трактування змісту Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в статутних документах НААУ та актах, що були видані вищими органами адвокатського самоврядування. Згідно з ч.2 ст. 58 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокати, право на заняття адвокатською діяльністю яких зупинено, звільняються від сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування на період зупинення такого права. Але п. 2.7 Положення про внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, яке було затверджене рішенням Ради адвокатів України № 72 від 16 лютого 2013 р. вказує на те, що адвокати, право на заняття адвокатською діяльністю яких було зупинено, після поновлення такого права сплачують щорічний внесок за рік, в якому таке право поновлено у повному обсязі. Спостерігається явне порушення вимог Закону в діях Ради адвокатів України при виданні подібного акту. Викликає також подив відсутність кореляції розмірів щорічного внеску в залежності від дати видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, так п.2.6 вищевказаного положення акцентує, що особи, які склали присягу адвоката України та отримали свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю, сплачують щорічний внесок у повному розмірі, незалежно від того, в якому місяці поточного року таке свідоцтво отримано. Додає кінцевих штрихів п. 2.11, де вказано, що у разі зупинення чи припинення права на заняття адвокатською діяльністю сплачені адвокатом щорічні внески за рік, в якому відбулось таке зупинення чи припинення, не повертаються, а залишаються у розпорядженні Національної асоціації адвокатів України та відповідної ради адвокатів регіону. Такий порядок фінансових відносин між адвокатами та органами адвокатського самоврядування, здається не досить демократичним та здійснюваним на паритетних умовах.